

Małgorzata Lewczuk, Julia Orlicka

Racula, st. 15, gm. Zielona Góra, woj.
zielonogórskie, AZP 62-15/19

Informator Archeologiczny : badania 30, 110-111

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

i 1,5/1,2 m. W części centralnej szalasów zarejestrowano ślady palenisk. Materiały ruchome pozyskane z obiektów datowane są na epokę brązu. W warstwie humusowej znaleziono odlupki krzemienne, rdzeń i 2 drapacze datowane na okres neolitu.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym w Gdańsku. Wyniki badań zostaną opublikowane w czasopiśmie „Pomorania Antiqua”.

Badania nie będą kontynuowane.

Puławy-Włostowice, st. 3,
gm. loco, woj. lubelskie

patrz: wczesne średniowiecze

PYSZNICA, st. 1,
gm. loco,
woj. tarnobrzeskie,
AZP 92-77/21

- ślady osadnictwa kultury pucharów lejkowatych (neolit)
- cmentarzysko grupy tarnobrzeskiej (późna epoka brązu – wczesna epoka żelaza)

Ratownicze badania wykopaliskowe, w związku z podjętymi pracami budowlanymi, przeprowadzone w maju przez dr. Sylwestra Czopka (Muzeum Okręgowe w Rzeszowie). Finansowane przez PSOZ. Trzeci sezon badań. Przebadano 144 m² terenu cmentarzyska i 33,5 m² sondażu założonych poza granicą występowania grobów, łącznie 177,5 m² powierzchni.

Celem badań była eksploracja kolejnej partii stanowiska i w miarę możliwości uchwycenie granic nekropoli od południa i wschodu, a także rozpoznanie stratygrafii części leżącej poza cmentarzyskiem, objętej planami inwestycyjnymi. Sondáže w tej części założone dały wynik negatywny – nie odkryto układów stratygraficznych warstw i obiektów prahistorycznych. Wystąpiły jedynie pojedyncze fragmenty ceramiki, w tym, nieliczne, kultury pucharów lejkowatych (m.in. z odciskami prostokątnego stempelka pod krawędzią). Udało się natomiast uchwycić południową i wschodnią granicę cmentarzyska, tak więc (poza terenem niedostępnym dla badań i zniszczonym przed 1974 rokiem) jest ono przebadane w całości i ma postać zwartej skupiska grobów, ciągnącego się z zachodu na wschód pasem o wymiarach około 25 x 12,5 m. W sezonie 1996 odkryto 87 grobów (ostatni numer 770), z czego 79 to groby popielnicowe, a 8 – ciałopalne bezpopielnicowe (3 pewne i 5 prawdopodobnych, wydzielonych jako skupiska przepalonych kości). Zdecydowanie przeważały czyste groby popielnicowe, zawierające tylko glinianą urnę. Naczynia przykrywające stwierdzono tylko w dwóch grobach – w jednym była to misa, w drugim odwrócona do góry dnem waza nadszańska (takie naczynie w roli przykrycia popielnicy wystąpiło po raz pierwszy). Pozostałe elementy wyposażenia były również nieliczne: przystawki znaleziono w 15 grobach (w jednym dwie, w pozostałych po jednej), przedmioty brązowe w dziewięciu – były to drobne ozdoby drucziane (kółka, skręty, fragmenty zawieszek) i blaszane (paciorki rurkowate z cienkiej blaszki). W dwóch grobach stwierdzono obecność krzemieni, które w większej ilości wystąpiły poza zespołami grobowymi (m.in. asymetryczny grot oszczepu-włóczni z krzemienia pasiastego i fragment gładzonej siekiery z krzemienia świeciechowskiego). Materiał ceramiczny był dość różnorodny, w sposób istotny uzupełniający dotychczasowy zbiór naczyń. Zwraca uwagę odkrycie typowych waz nadszańskich i naczyń do nich zbliżonych oraz innych form wazowatych, w tym ewidentnie nawiązujących do uznawanych za typowe dla III fazy rozwojowej grupy tarnobrzeskiej. Z tej samej fazy pochodzi chropowacony garnek zdobiony ornamentem plastycznym, który można uznać za jedno z najmłodszych naczyń znalezionych na cmentarzysku.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Archeologii Polski Środkowowschodniej”, t. II, 1997.

Badania zakończono.

RACULA, st. 15,
gm. Zielona Góra,
woj. zielonogórskie,
AZP 62-15/19

- cmentarzysko ciałopalne kultury łużyckiej (III okres epoki brązu)

Ratownicze badania wykopaliskowe, w związku z inwestycjami budowlanymi, grożącymi nieodwracalnym zniszczeniem stanowiska, przeprowadzone w dniach od 22 kwietnia do 10 maja przez mgr mgr Małgorzatę Lewczuk i Julię Orlicką (Muzeum Archeologiczne Środkowego Nadodrza w Zielonej Górze z siedzibą w Świdnicy). Finansowane przez Dyрекcję Okręgową CPN w Nowej Soli. Pierwszy sezon badań. Badaniami objęto teren w trójkącie wyznaczonym przez „starą” drogę z Raculi do Niedoradza i nową obwodnicę Zielonej Góry, ogółem około 20 arów. Wykop założono wzdłuż osi biegnącej prostopadle do „starej” drogi, przy lesie, w miejscu największego zagęszczenia ceramiki i kości na powierzchni.

Stan zachowania cmentarzyska był bardzo zły, głównie z powodu intensywnego wykorzystywania terenu w celach rolniczych. Uniemożliwiało to odróżnienie grobów od jam towa-

rzyszających, w związku z tym numeracja ciągła obejmuje jedne i drugie, oznaczone jako obiekty. Odkryto 54 obiekty: 13 to pewne groby popielnicowe, 2 to groby jamowe, 11 można uznać za zniszczone groby lub pojedyncze elementy tej samej konstrukcji kurhanowej, 4 to prawdopodobne miejsca kremacji, funkcji pozostałych nie udało się ustalić. Większość grobów popielnicowych to groby pojedyncze, których wyposażenie stanowiła urna nakryta misą (w jednym wypadku funkcję naczynia nakrywającego pełniła guzowa waza). Ponieważ część grobów została odkryta na poziomie dolnych partii urny, nie można wykluczyć, że znajdujące się wyżej przystawki uległy zniszczeniu. Elementem powtarzającym się, widocznym nawet w grobach zniszczonych, były ślady podsypki na głębokości podstawy urny, bezpośrednio pod nią lub w bliskim sąsiedztwie. Najciekawszy i zarazem najlepiej zachowany był obiekt nr 16 – dwupoziomowy, dwupopielnicowy grób, którego wyposażenie składało się z 9 naczyń: dwóch guzowych waz, guzowej amfory, guzowego kubka, dwóch mis z lejkowato rozchylonymi wylewami oraz dwóch naczyń o dwustożkowatym, ostrym załomie brzuśca (kubek i czarka). Groby jamowe to w jednym przypadku skupisko przepalonych kości tkwiące bezpośrednio w calcu pod kamieniem, w drugim – nieregularna jama o płytkim przekroju, z widocznymi w przekroju i na powierzchni plamami spalenizny. Znajdujące się wewnątrz skupisko przepalonych kości przykryte było dużym kamieniem. Skupiska kamieni odkryte w północno-zachodniej części wykopu mogą być pozostałością po konstrukcjach kurhanowych lub po kamiennej obstawie grobów płaskich (w trakcie wcześniejszych badań powierzchniowych cmentarzysko określono jako kurhanowe). Na funkcję obiektów uznanych za miejsca kremacji wskazuje zawartość popiołu, spalenizny i przepalonych kości. Znalezione jedynie 8 drobnych przedmiotów brązowych, m.in. fragment taśmowatej bransolety zdobionej poprzecznymi żłobkami, kółko z drutu i płaski guz. Na podstawie ceramiki chronologię cmentarzyska ustalono na III okres epoki brązu, ze wskazaniem na jego pierwszą połowę.

Badania zakończono.

Radojewice, st. 29, gm. Dąbrowa Biskupia, woj. bydgoskie

patrz: neolit

Ruda Tarnowska, st. 1 „Kopiec”, gm. Wilga, woj. siedleckie

patrz: wczesna epoka brązu

Rusko, st. 22, 35, 49, 50, 51 (kopalnia), gm. Strzegom, woj. wrocławskie

patrz: paleolit

RUSZKÓW I, st. 19, gm. Kościelec, woj. konińskie, AZP 58-44/35

- ślady osadnictwa z późnego neolitu
- osada kultury łużyckiej (środkowa i późna epoka brązu – wczesna epoka żelaza)
- osada kultury przeworskiej (młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich)

Ratownicze badania sondażowe, w związku z planowaną budową autostrady A-2, przeprowadzone na przełomie września i października przez mgr. K. Gorczycę (Muzeum Okręgowego w Koninie). Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 3 arów.

Zadokumentowano 58 numerów inwentarzowych. Średnią głębokość stratygrafii ustalono na ponad 1,5 m. Odsłonięto pracownię krzemieniarską datowaną na schyłek neolitu, kilka jam gospodarczych oraz pozostałości po obiekcie mieszkalnym typu zagrodowego kultury łużyckiej (grupa wschodniowielkopolska, III okres epoki brązu). Nie odkryto obiektów kultury przeworskiej, mimo dużej ilości materiału ceramicznego zebranego z powierzchni. Nie potwierdzono informacji okolicznych mieszkańców o istnieniu w tym miejscu cmentarzyska pradziejowego (podobno wykopywano naczynia zawierające przepalone kości) – być może istnieje ono w nie przebadanej części stanowiska (teren bardzo duży – ponad 5 ha).

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Okręgowym w Koninie. Wyniki badań zostaną opublikowane w „Zeszytach Muzealnych”.

Badania będą kontynuowane; niezbędne są prace ratownicze podczas budowy autostrady.